Cult Islam Archit Urban, 2024; 8 (2): 37-52

Tabriz Islamic Art University 1999

CULTURE OF ISLAMIC ARCHITECTURE AND URBANISM

DOI : https://dx.doi.org/10.61186/ciauj.8.2.37

The Culture of Islamic Architecture & Urbanism

Original Paper **Open Access**

A Probe into Alternative Futures of "Home" Based on James Detour's method

Roshanak Nabeghvatan[1]*

1. PhD Student of Architectural Design, Yıldız Technical University, İstanbul, Turkey

Received: 2023/08/27 **Accepted: 2023/11/30**

Abstract

The outbreak of Covid-19 has profoundly transformed people's lifestyles, with one of the most significant shifts being a return to the home. The house, which had gradually lost its central role in daily life due to modernity—turning into little more than a dormitory as people spent most of their time in urban spaces—was suddenly required to fulfill multiple functions. This shift sparked a societal awareness of the need to rethink the physical, functional, and conceptual aspects of housing in response to the pandemic.This study explores possible future scenarios for housing by examining the impact of Covid-19 on human health and living spaces. To achieve this, futurism was applied, and alternative metaphors—serving as the foundation for scenario development—were identified through the four layers of the Causal Layered Analysis (CLA) method. By integrating CLA with Scenario Writing, four distinct scenarios were formulated, following James Dator's framework: the best-case scenario, the worst-case scenario, an unchanged scenario, and an out-of-frame scenario. These scenarios are categorized as follows: the smart house and the house as the center of the world, the flexible and self-sufficient house, the greenhouse and the house as a "home," and the fantasy and free house.

Keywords:

Home, Alternative futures, Causal Layered Analysis, Covid-19, Scenario writing.

*- Corresponding Author: roshanak.nabeghvatan@std.yildiz.edu.tr

©2024 by the Authours.This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0 license)
https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0

[DOI: 10.61186/ciauj.8.2.37]

Introduction

A house is seen from various perspectives: as a commodity in economics, a symbol in art, an institution in sociology, a building in engineering and architecture, a space in urban planning, and a cultural element in anthropology (Fazeli, 2008). Home, as a space where people spend a significant portion of their time, holds a special place for architects and is studied through different lenses. The World Health Organization emphasizes that a house (shelter) and the place of residence greatly impact human health. Research shows that housing influences the health of individuals and families, and it must provide a safe and healthy environment for its residents (Ghaffari & Banaei, 2011). Strong connections between housing and health have been scientifically proven. The public health sector is continuously developing and implementing strategies to improve health through better housing quality, with a long-standing (though intermittent) history of involvement in housing (Krieger & Higgins, 2002). Given the ongoing global health crisis, where a new disease has forced people to remain at home, changes in house design and construction are inevitable. Consequently, it is essential to predict potential scenarios for effective management, and adopting a "future studies" approach is crucial for anticipating these changes.

Methodology

Future research

The correct name is "futures studies". The plural form "futures" is used to make systematic and intelligent speculations about not only one future but also several imagined futures through a wide range of methods. Future research is a discipline that is governed by rationality and reproducibility. Unlike astrology and occultism, it employs scientific and logical tools rather than magical and intuitive tools to study the future. Future research reflects of how tomorrow is born from today's changes (Mogimi, 2015).

Causal Layered Analysis (CLA) is a post-structuralist method for future research, which helps to delve deeper into the constructive layers of the problem by criticizing the linear methods that examine levels of the issue (Heinonen, Minkkenen, Kaejalainen, &Inayatullah, 2016).

Causal Layered Analysis

The Causal Layered Analysis (CLA) technique is a qualitative and exploratory method (Fateh-Rad, Jalilvand, & NasrollahiVasati, 2014). It involves delving into the layers that constitute a phenomenon, with each layer offering more depth and generalization than the previous one (Inayatullah, 2009).

CLA is a future research method not aimed at predicting the future, but at developing transformative spaces for alternative futures. The method consists of four stages: litany, social causes, discourse/worldview, and myth/metaphor. It serves as an evaluation criterion to ensure the results align with the four layers of "reality" (Inayatullah, & Milokevic, 2015).

[DOI: 10.61186/ciauj.8.2.37]

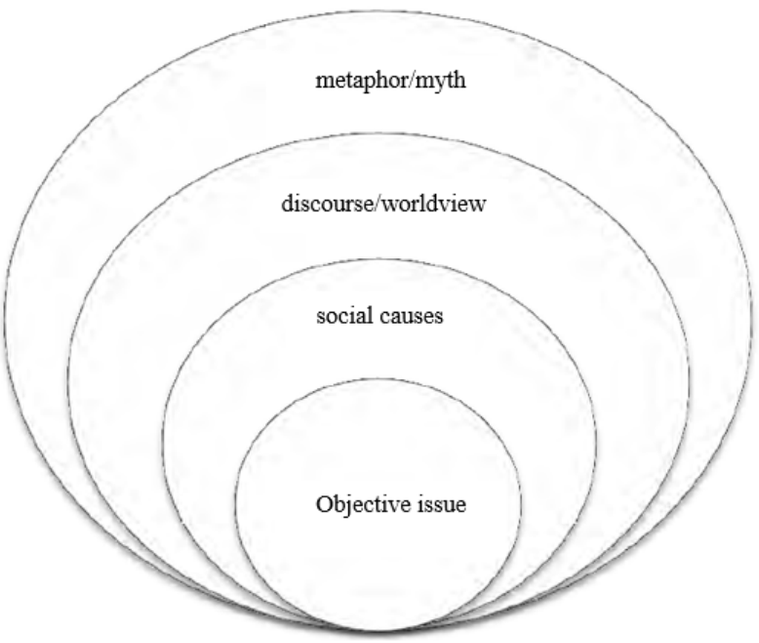


Fig. 1: Layers in the method of Causal Layered Analysis (Khazaie, Nosrati, &Taklavi, 2015)

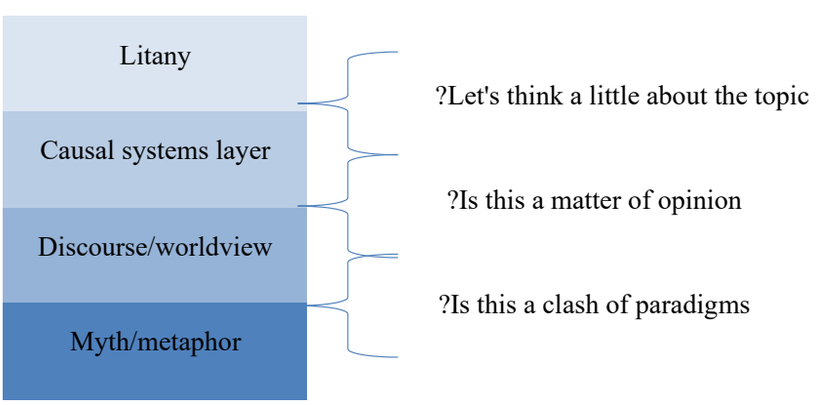


Fig. 2: Fuzzy boundaries in the column of Causal Layered Analysis (Inayatullah, &Milokevic, 2015)

Scenario Writing

Scenario-based planning is a strategic tool (Rahnama & Maroofi, 2013) and is often regarded as the best approach for future studies. In the CLA-based scenario writing method, each scenario offers a unique perspective on the future and serves as a metaphor that captures the essence and logic of the potential outcomes (Mahmoodzade, Shakerian, & Shahgoli, 2013). James Detour identifies four main patterns in scenario writing:

[DOI: 10.61186/ciauj.8.2.37]

1. Continuous Growth: This future envisions improvement in current conditions, with technology as the solution to all problems.

2. Collapse: This scenario arises from the failure of continuous growth, driven by the contradictions surrounding us.

3. Stable Situation: This future sees the end of growth, where society achieves balance between economy and nature, with human values at the forefront and technology viewed as problematic.

4. Transformation: These scenarios challenge the basic assumptions of the previous three and involve either technological advancements or spiritual shifts (Khazaie, Jalilvand, & NasrollahiVasati, 2013).

James Detour's model illustrates four states: the best possible situation (organization moves towards its goal), the worst possible situation (everything goes wrong), the unchanged state (trends continue as is), and the out-of-frame state (unexpected changes driven by surprising material or spiritual phenomena). Reflecting on these four states ensures we consider all possible future outcomes (Bahari, 2012).

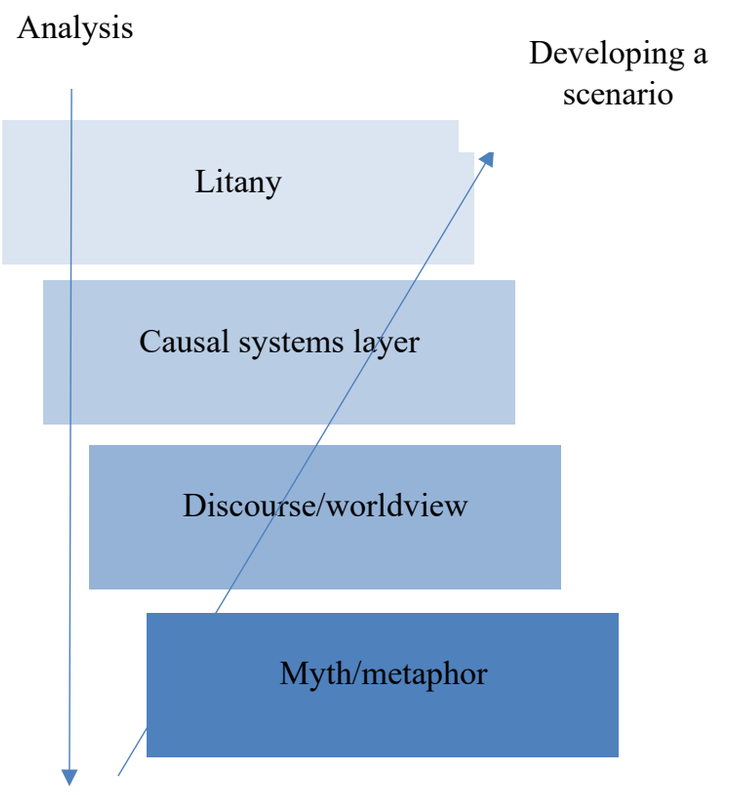


Fig. 3: The process of Causal Layered Analysis and development of scenarios (Inayatullah, &Milokevic, 2015)

Results and Discussion

The process of going through the layered analysis of causes:

• Using CLA and semi-structured interviews with experts on the litany layer (obvious housing issues due to Covid-19), we found that the concept of the house has shifted in the minds of the sample community.

[DOI: 10.61186/ciauj.8.2.37]

• By analyzing responses to the second interview question about the causes of housing problems (social, cultural, economic, legal, political, physical, functional, and psychological), we identified the underlying factors driving the change in the concept of the house due to the pandemic (Tab. 1).

• In the third step, we examined the discourses and worldviews supporting the existing structure of the house in the context of Covid-19. Key factors identified included capitalism, consumerism, commodification, mechanization, technology, individualism, virtual space, security, and cultural turmoil.

• The final question in CLA, addressing the main metaphor for the current housing situation, led to the identification of seven metaphors describing houses facing the pandemic (see "Results" section).

The CLA route revealed that due to Covid-19, many problems arose in homes, which highlighted the need to alter both the concept and structure of housing (first and second layers). However, to initiate this change, understanding the current status of housing is essential. The analysis of discourses and metaphors revealed that capitalist discourse is the most influential factor supporting the current state of housing, impacting various elements beyond the housing itself.

The process of reversing the layered analysis of causes

Once the need for change and exploration of alternatives became clear, we sought metaphors and alternative discourses in the CLA method's return process. In semi-structured interviews, we asked the question: "What new story or metaphor can help transform the current status quo?" The responses were grouped, resulting in eight metaphors:

• Smart House

• Flexible House

• Free House

• Self-sufficient House

• Fantasy House

• House as the Home

• Green House

• Home as the Center of the World

These metaphors formed the foundation for writing alternative scenarios. Four distinct future scenarios for the house were developed. Additionally, we asked participants to create new narratives about the concept of "house" until 2050, considering the impact of epidemic diseases. The analysis revealed discourses supporting the alternative metaphors, including naturalism, technological determinism, existentialism, and cultural revisionism. These discourses will guide society toward achieving these alternative futures.

[DOI: 10.61186/ciauj.8.2.37]

Tab. 1: Four layers of the CLA for the current condition of the houses in connection with the spread of the disease Covid-19

Layer	Specified dimensions in each layer
Litany	Creating physical and mental problems at home due to the spread of corona disease Changing people's lifestyles in all dimensions The need to change the house and adapt to new needs
Macro social causes	Social-cultural causes include: communication and interactions, recreation and leisure time, education, worship and religiosity Economic causes include: work and job Legal-policy making causes Operational-functional causes include: mobility and exercise, nutrition and food preparation Physical causes Psychological-mental causes
Discourse/ worldview	Capitalism Consumerism Commodification Mechanization Technology Individualism Cyberspace Seeking security Cultural confusion
Metaphor/ myth	Matchbox Confused Shelter Unfamiliar Boundless Limited and compressed black and white

Conclusion

As a result of semi-structured interviews and expert validation of data, four scenarios were identified, representing different possible futures: best case, worst case, unchanged, and out of frame.

Best Case – "Smart House" and "House as the Center of the World"

In this scenario, both society and housing evolve in a desirable direction, effectively meeting residents' needs.

Worst Case – "Flexible and Self-Sufficient House"

No significant transformation occurs, and macro-level social conflicts persist. Residents resort to minor adaptations, such as rearranging furniture, to address their needs.

Unchanged State – "The House as a Home" and "The Greenhouse"

This scenario follows the linear continuation of current trends, gradually fostering a simple home concept without substantial change.

Out of Frame – "The Fantasy and Free House"

This scenario envisions a revolutionary transformation where housing components can shift in size and position, creating dynamic open, semi-open, and enclosed spaces. While current regulations and construction constraints make this vision seem distant, advancements in technology may soon make it feasible, potentially shifting it toward the best-case scenario.

[DOI: 10.61186/ciauj.8.2.37]

فرهنگ معماری و شهرسازی اسلامی، ۱۴۰۲؛ ۸ (۲) :۵۲-۳۷

فرهنگ معماری و شهرسازی اسلامی

DOI : https://dx.doi.org/10.61186/ciauj.8.2.37

مقاله پژوهشی

دسترسی آزاد

سناریوهای آینده‌ی خانه در شرایط بیماری‌های فراگیر به روش جیمز دیتور

روشنک نابغ‌وطن[1]*

۱. دانشجوی دکترای طراحی معماری، دانشگاه فنی یلدیز، استانبول، ترکیه

دریافت : ۱۴۰۲/۶/۵ پذیرش: ۱۴۰۳/۹/۹

چکیده

خانه، اولین و مهم‌ترین زیستگاه آدمی است. مکانی که همواره در طول بحران‌های بسیاری همچون حوادث طبیعی سرپناه انسان‌ها بوده است. شیوع بیماری‌های همه‌گیر نیز نمونه‌ای از این بحران‌هاست. بحرانی که افراد را وادار می‌کند برای حفظ جان خود به امن‌ترین مکان، یعنی خانه–های خود پناه برند. آخرین و جدیدترین بیماری همه‌گیر، بیماری کووید–۱۹ است که باعث قرنطینه خانگی برای حفظ سلامتی شده است. اکنون تقریباً تمامی کشورهای جهان درگیر بیماری جدید کووید–۱۹ هستند و طبق گزارشات منتشر شده از سازمان بهداشت جهانی، از مهم‌ترین اقدامات پیشگیری از ابتلا به این بیماری می‌توان به «در خانه ماندن» و «فاصله‌گذاری اجتماعی» اشاره کرد؛ به‌طوری‌که در خانه ماندن تبدیل به یک چالش بزرگ جهانی شده است.

واژگان کلیدی

خانه، آینده‌های بدیل، تحلیل لایه‌ای علت‌ها، کووید–۱۹، سناریونویسی.

* – نویسنده مسئول مکاتبات: roshanak.nabeghvatan@std.yildiz.edu.tr

©2024 by the Authours.This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0 license)
https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0

[DOI: 10.61186/ciauj.8.2.37]

۱. مقدمه

خانه از دیدگاه اقتصادی نوعی کالا، از دیدگاه هنری نماد، از دیدگاه جامعه‌شناسی نهاد، از دیدگاه مهندسی و معماری بنا، از دیدگاه شهرسازی فضا و از دیدگاه انسان‌شناختی نوعی فرهنگ است (Fazeli, 2008). خانه به عنوان فضایی که انسان بیشترین وقت خود را در آن می‌گذراند همواره در نظر معماران جایگاه خاصی داشته و از دیدگاه‌های مختلفی به آن پرداخته شده است. یکی از عوامل تأثیرگذار بر سلامت انسان، خانه و محل زندگی او است که سازمان بهداشت جهانی توجه بسیاری به آن کرده است. خانه به عنوان سرپناه و محل سکونت شناخته می‌شود. مطالعات و تجربیات شخصی تک‌تک افراد نشان داده است که خانه می‌تواند بر سلامت شخص و خانواده تأثیر بگذارد. خانه باید محیطی امن و سالم برای ساکنانش ایجاد کند (Ghaffari & Banaei, 2011). شواهد علمی نشان‌دهنده روابط محکم بین مسکن و بهداشت است. جامعه بهداشت عمومی درحال‌توسعه، آزمایش و اجرای مداخلات مؤثری است که از طریق بهبود کیفیت مسکن، فواید سلامتی را به همراه دارد. بهداشت عمومی دارای سابقه طولانی (و البته متناوب) درگیرشدن در عرصه مسکن است (Krieger & Higgins,2002).

با توجه به بحث‌هایی که مطرح شد و با توجه به شرایط حساس کنونی که بیماری جدیدی تمام دنیا را درگیر خود کرده و باعث خانه‌نشین شدن انسان‌ها شده، تغییرات در طراحی و ساخت خانه امری ناگزیر است؛ بنابراین باید سناریوهای محتملی که برای این امر وجود دارد را پیش‌بینی کنیم تا بتوانیم مدیریتی درست داشته باشیم. پس نیاز به رویکرد جدیدی داریم که امروزه در تمام دنیا از آن برای مدیریت آینده استفاده می‌کنند یعنی آینده‌پژوهی.

۲. روش‌شناسی

۲-۱. آینده‌پژوهی

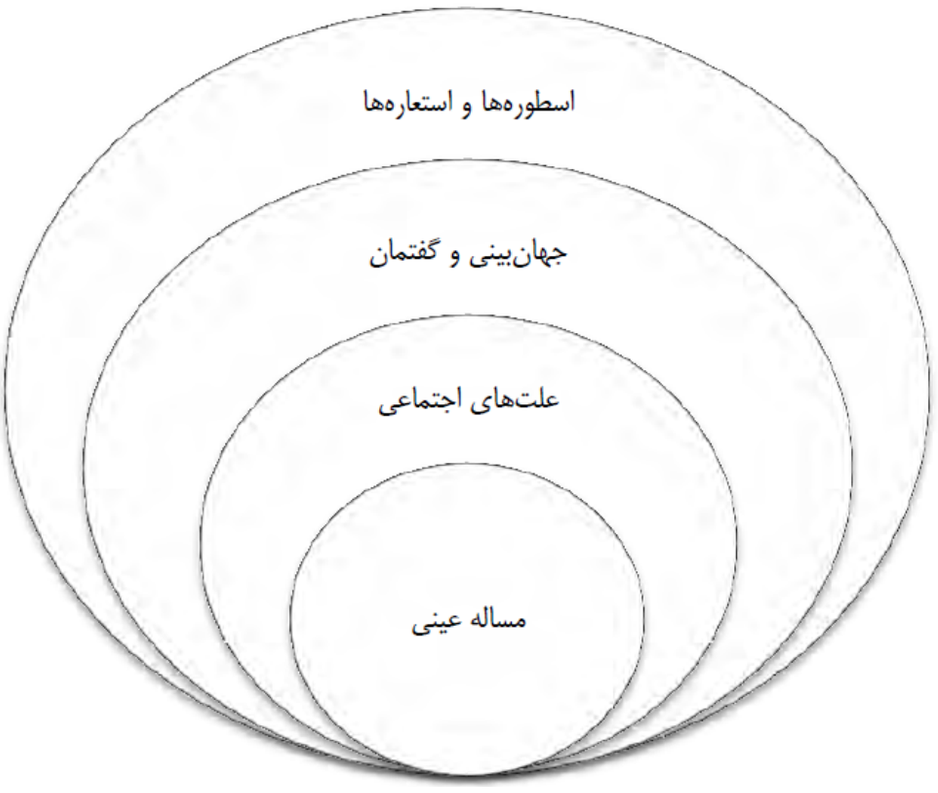
آینده‌پژوهی برابر عبارت لاتین "futures studies" است. واژه‌ی جمع "futures" به این دلیل استفاده شده است که با بهره‌گیری از طیف وسیعی از روش‌ها و به جای تصور تنها یک آینده، به گمانه‌زنی‌های نظام‌مند و خردورزانه، در مورد نه تنها یک آینده، بلکه چندین آینده متصور، مبادرت می‌شود. آینده‌پژوهی دانشی است که عقلانیت و تکرارپذیری بر آن حاکم است. این دانش برای مطالعه آینده برخلاف طالع‌بینی و غیب‌گویی از ابزارهای علمی و منطقی به جای ابزارهای جادویی و شهودی استفاده می‌کند. آینده‌پژوهی بازتاب‌دهنده‌ی چگونگی زایش فردا از دل تغییرات امروز است (Mogimi, 2015). یکی از روش‌های پساساختارگرای آینده‌پژوهشی که با نقد روش‌های خطی، سطح موضوعات را بررسی می‌کنند و به عمیق شدن در لایه‌های سازنده صورت‌مسئله کمک می‌نماید، روش تحلیل لایه‌ای علت‌ها هست (Heinonen et al., 2016)

۲-۲. تحلیل لایه‌ای علت‌ها

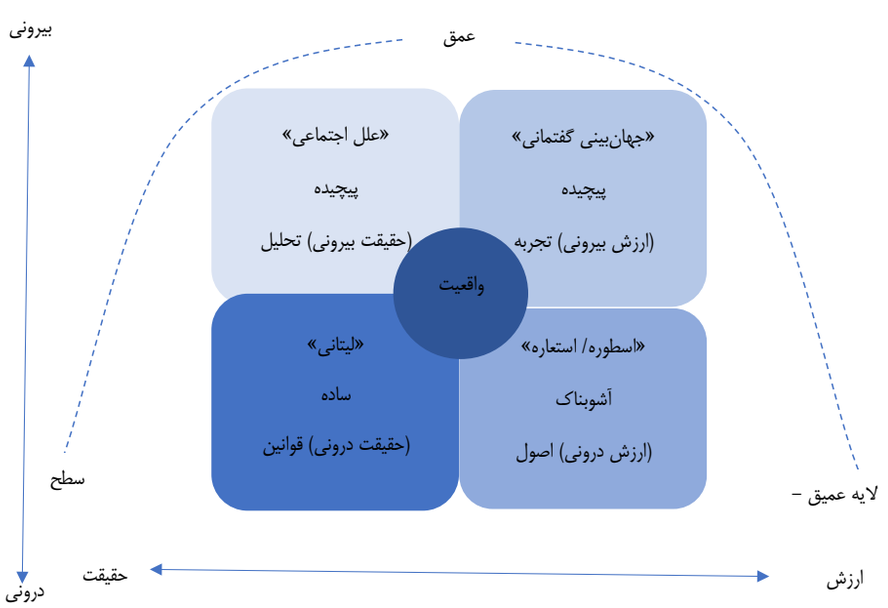
روش تحلیل لایه‌ای علت‌ها از لحاظ روش کیفی و از نظر رویکرد، اکتشافی است (Fateh-Rad, Jalilvand, & Nasrollahi Vasati, 2014). در این روش، درک یک پدیده با عمیق‌تر شدن در لایه‌های سازنده آن صورت می‌گیرد. این لایه‌ها از چهار سطح تشکیل شده است که هر یک نسبت به قبلی کلی‌تر بوده و عمق بیشتری دارد (Inayatullah, 2009).

این روش دارای چهار لایه است. مطابق روش تحلیل لایه‌ای علت‌ها، زمانی که در خصوص موضوعی قصد آینده‌پژوهی داریم، باید طیفی از لایه‌های عینی و ذهنی شکل‌دهنده به آینده را موردتوجه قرارداد. این لایه‌ها عبارت‌اند از: لایهٔ لیتانی: لایهٔ لیتانی نخستین سطح تحلیل در روش تحلیل لایه‌ای علت‌هاست که در این سطح، لایهٔ ظاهری موضوع مورد نظر مطالعه و بررسی می‌شود. لایهٔ نظام‌های علّی: روش تحلیل لایه‌ای علت‌ها با عبور از لایهٔ اول، به سرعت وارد لایهٔ دوم یعنی لایهٔ نظام‌های علّی می‌شود و به واکاوی ریشه‌های مسئله مورد نظر در این لایه‌ها می‌پردازد. این مرحله نمایانگر شاهدی بر ادعای ارائه شده در لایهٔ قبل است. لایهٔ گفتمان/ جهان‌بینی: در این سطح یافتن ساختارهای عمیق‌تر پشت موضوع و نیز بازتعریف مسئله بسیار مهم و حیاتی است. در این سطح شالوده‌های نمایش سطح لیتانی مورد نقد و پرسش قرار می‌گیرند. لایه اسطوره/ استعاره: این لایه که عمیق‌ترین و خلاقانه‌ترین سطح کاراست، به دنبال استعاره‌های پنهان در متن است (Inayatullah, & Milokevic, 2015).

[DOI: 10.61186/ciauj.8.2.37]



شکل ۱: لایه‌ها در روش تحلیل علّی لایه‌ها (Khazaie, Nosrati, & Taklavi, 2015)



شکل ۲: نقشه متقاطع با دو بردار یونگی بین SCCC (ساده، بغرنج، پیچیده و آشوبناک) و تحلیل لایه‌ای علت‌ها (Inayatullah, & Milokevic, 2015)

[DOI: 10.61186/ciauj.8.2.37]

۲-۳. سناریونویسی

یکی از شیوه‌های جدید برنامه‌ریزی، برنامه‌ریزی مبتنی بر سناریو است که از سازوکارهای برنامه‌ریزی استراتژیک است (Rahnama, & Maroofi, 2013). سناریونویسی چنان بر اهداف آینده‌پژوهی منطبق است که معمولاً به عنوان بهترین ابزار آینده‌پژوهی مطرح است. در روش سناریونگاری مبتنی بر CLA، هر سناریو در واقع معرف یک شیوه متفاوت دانستن آینده است. هر سناریو باید به عنوان یک استعاره عمل کند و در واقع میان‌بر یادآوری‌کننده برای ارائه سریع تصویری شهودی از سناریو به افراد باشد و در توصیف منطق اصلی موفق باشد (Mahmoodzade, Shakerian, & Shahgoli, 2013).

روش سناریونویسی جیمز دیتور معتقد است که چهار الگوی اصلی در نگارش سناریوها وجود دارد:

۱. رشد مداوم: بهبود شرایط فعلی، فناوری بیشتر، ... در این سناریوها فناوری راه‌حل تمام مسائل فرض می‌شود.

۲. فروپاشی: این آینده، نتیجه شکست رشد مداوم است. تناقضات فراوانی که در اطراف ما وجود دارد منشأ چنین آینده‌ای است.

۳. وضعیت باثبات: این آینده گویای توقف رشد و تعادل میان اقتصاد و طبیعت است. در چنین آینده‌ای جامعه متعادل‌تر و عادلانه‌تر است. این سناریو هم به طبیعت و هم به گذشته برمی‌گردد. ارزش‌های انسانی حرف نخست را در آن می‌زنند و به فناوری معمولاً به مثابه یک مشکل نگریسته می‌شود.

۴. دگرگونی: این نوع سناریوها به دنبال تغییر فرض‌های بنیادین سه نوع سناریوهای پیشین هستند. دگرگونی از طریق تغییر فوق‌العاده فناورانه یا تغییر معنوی رخ می‌دهد (Khazaie, Jalilvand, & Nasrollahi Vasati, 2013).

در واقع، جیمز دیتور، الگوی تدوین سناریوها را به صورت بسته و در قالب چهار سناریو طراحی می‌کند. با پیروی از این الگو، می‌توان تصویری از بهترین حالت ممکن، بدترین حالت ممکن، حالت بدون تغییر و حالت خارج از چارچوب به دست آورد.

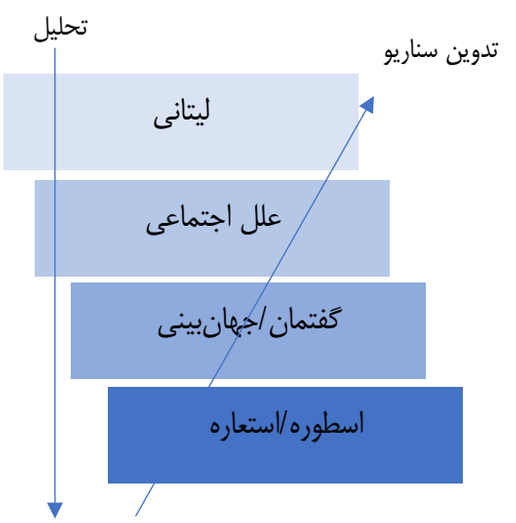
• بهترین حالت ممکن، زمانی است که سازمان به سمتی که مایل است حرکت می‌کند.

• بدترین حالت ممکن، زمانی است که همه چیز بد پیش می‌رود.

• حالت بدون تغییر، از ادامه خطی روندهای حاکم حاصل می‌شود.

• حالت خارج از چارچوب نیز زمانی است که پدیده‌ای حیرت‌آور مادی یا معنوی ظاهر می‌شود که سبب تغییرات می‌شود.

اندیشیدن به این چهار حالت ما را مطمئن می‌کند که به‌طور ناآگاهانه چشم بر بخشی از آینده‌های ممکن نبستیم (Bahari, 2012).



شکل ۳: فرایند تحلیل لایه‌ای علت‌ها و تدوین سناریو (Inayatullah, & Milokevic, 2015)

۳. یافته‌ها

۳-۱. روند رفت تحلیل لایه‌ای علت‌ها

• به کمک روش تحلیل لایه‌ای علت‌ها و مصاحبه نیمه‌ساختاریافته با متخصصان و نخبگان زمینه پژوهش و تحلیل پاسخ آنان در رابطه با سؤال مربوط به لایه لتانی (لایه اول) یعنی سؤال: «مشکلات مشهود خانه (مسکن) در خصوص شیوع بیماری همه‌گیر کووید-۱۹ را ذکر کنید»، به این نتیجه رسیدیم که مفهوم خانه در ذهن اقشار جامعه نمونه دچار تغییر شده است.

• سپس با تحلیل پاسخ‌ها به سؤال دوم مصاحبه یعنی سؤال:

[DOI: 10.61186/ciauj.8.2.37]

«علت‌های اجتماعی و فرهنگی، اقتصادی، قانونی–سیاسی، کالبدی–فیزیکی، کارکردی– عملکردی و روحی روانشناختی مشکلات خانه (مسکن) در ارتباط با بیماری همه‌گیر کووید–۱۹ چیست؟»، به عوامل زمینه‌ساز تغییر مفهوم و لزوم تغییر کالبد خانه با توجه به شیوع بیماری کووید–۱۹ دست یافتیم. نتیجه تحلیل پاسخ این سؤال در (جدول ۱) به‌طور خلاصه آمده است.

• در گام سوم به تحلیل پاسخ سؤالات مربوط به سؤال: «چه گفتمان و جهان‌بینی‌ای از ساختار فعلی و موجود «خانه» (مسکن) در ارتباط با شیوع بیماری کووید–۱۹ حمایت می‌کند؟» پرداختیم و نتایج حاصل از آن شامل مواردی چون: سرمایه‌داری و کاپیتالسیم، مصرف‌گرایی و کالایی شدن، ماشینی شدن و تکنولوژی، فردگرایی، فضای مجازی، امنیت‌طلبی و آشفتگی فرهنگی بود و دریافتیم که گفتمان‌های حامی وضعیت کنونی خانه از جنس چه نوع تفکراتی هستند و برای ایجاد تغییر در خانه می‌بایست با چه نوع جهان‌بینی‌ای وارد بحث و جدال شد.

• در سؤال آخر از روند رفت روش تحلیل لایه‌ای علت‌ها با پرسش: «آیا یک استعاره اصلی برای توصیف موقعیت کنونی وجود دارد؟» و تحلیل و طبقه‌بندی پاسخ‌ها در دسته‌های مشابه به ۷ استعاره برای وضعیت موجود خانه‌ها در مواجهه با ویروس کرونا دست یافتیم که در جدول به آن‌ها اشاره شده است.

نتیجه‌ای که پس از اتمام مسیر رفت (در روند رفت و برگشتی) CLA بدان دست یافتیم بدین شرح بود. با توجه به شیوع بیماری کووید–۱۹، انسان‌ها در خانه یعنی تنها سرپناهشان، دچار مشکلات و چالش‌های زیادی شده‌اند و این موضوع لزوم تغییر در مفهوم و کالبد خانه را آشکار می‌کند. (نتیجه لایه اول و دوم) اما برای این تغییر نیاز به شناخت بیشتر خانه‌ها در وضعیت کنونی هست و به همین دلیل با تعمیق در موضوع ابتدا باید به گفتمان‌های حمایت‌گر وضع موجود و سپس استعاره‌های توصیف‌گر آن آشنا شد. (لایه سوم و چهارم) پس از بررسی این لایه‌ها نیز به این نتیجه دست یافتیم که گفتمان سرمایه‌داری مهم‌ترین عامل حامی از موقعیت حاضر خانه است که علاوه بر خانه، بر عوامل بسیار دیگری نیز تأثیر دارد

۳-۲. روند برگشت تحلیل لایه‌ای علت‌ها

هنگامی‌که به ضرورت تغییر و لزوم آشنایی با بدیل‌ها پی بردیم، در روند برگشتی روش CLA به دنبال استعاره‌ها و گفتمان‌های بدیل بودیم. سؤال‌های مطرح‌شده در مصاحبه نیمه‌ساختاریافته برای این مرحله بدین شرح است:

• «یک داستان جدید یا یک استعاره جدید که می‌تواند این شرایط را کاهش دهد و آن را متحول کند چیست؟»؛ با تحلیل پاسخ‌های مطرح‌شده برای این پرسش، به نتایج مختلفی دست یافته شد که با دسته‌بندی آن‌ها در گروه‌های مشابه، در نهایت ۸ استعاره استخراج گردید که به ترتیب تعدد آن‌ها در پاسخ مصاحبه‌شوندگان در بخش نتایج و یافته‌ها آورده شد

- خانه هوشمند،
- خانه انعطاف‌پذیر،
- خانه آزاد،
- خانه خودبسنده،
- خانه خیال،
- خانه، خانه است،
- خانه سبز،
- خانه به عنوان مرکز جهان.

این استعاره‌ها مبنای نگارش سناریوهای بدیل بودند و به کمک آن‌ها به چهار حالت متفاوت برای آینده خانه دست یافته شد.

• «روایت‌های زیربنایی و جدید (داستان خود را) راجع به مفهوم خانه تا افق ۲۰۵۰ بسازید. (توصیف شما از آینده «خانه» و «مسکن» متناسب با شیوع بیماری‌های همه‌گیر در افق ۲۰۵۰ چیست؟)»؛ در تحلیل پاسخ‌های این پرسش به جهان‌بینی‌ها و گفتمان‌های حمایت‌گر استعاره‌های بدیل دست یافتیم: طبیعت‌گرایی، جبرگرایی فناورانه، اگزیستانسیالیسم و بازنگری فرهنگی. گفتمان‌های بدیل یعنی تفکراتی که جامعه را در راه رسیدن به آینده‌های بدیل معرفی‌شده راهنمایی و حمایت خواهند کرد.

[DOI: 10.61186/ciauj.8.2.37]

جدول ۱: لایه‌های چهارگانه تحلیل لایه‌ای علت‌ها برای وضع موجود خانه‌ها در ارتباط با شیوع بیماری کووید -۱۹

لایه	ابعاد مشخص‌شده در هر لایه
لایه لیتانی- مسئله مشهود	ایجاد مشکلات فیزیکی و روحی در خانه در پی شیوع بیماری کرونا تغییر سبک زندگی انسان‌ها در تمامی ابعاد لزوم تغییر خانه و تطبیق با نیازهای جدید
لایه علل کلان اجتماعی	علل اجتماعی- فرهنگی شامل: ارتباطات و تعاملات، تفریح و اوقات فراغت، آموزش، عبادت و دین‌داری علل اقتصادی شامل: کار و مشاغل علل قانونی- سیاست‌گذاری علل کارکردی- عملکردی شامل: تحرک و ورزش، تغذیه و تهیه غذا علل کالبدی- فیزیکی علل روحی- روانشناختی
لایه گفتمان/ جهان‌بینی	سرمایه‌داری و کاپیتالسیم مصرف‌گرایی و کالایی شدن ماشینی‌شدن و تکنولوژی فردگرایی فضای مجازی امنیت‌طلبی آشفتگی فرهنگی
لایه اسطوره/ استعاره	قوطی کبریت آشفته سرپناه ناآشنا بی‌مرز محدود و فشرده سیاه‌وسفید

۳-۳. سناریوها

با اتمام سؤالات مصاحبه نیمه‌ساختاریافته و تحلیل پاسخ‌ها و اعتبار داده‌ها با متخصصین حوزه، در نهایت به چهار سناریو که گویای چهار حالت مختلف برای آینده هستند دست یافته شد؛ بهترین حالت، بدترین حالت، بدون تغییر، خارج از چارچوب.

۱. در این پژوهش سناریو خانه هوشمند و خانه مرکز جهان گویای بهترین حالت است، حالتی که جامعه و خانه به سمتی که مایل است حرکت می‌کند و نیازهایش را رفع می‌کند.

۲. سناریو خانه انعطاف‌پذیر و خانه خودبسنده برای بدترین حالت در نظر گرفته شده‌اند، حالتی که هیچ تحولی صورت نگرفته و عوامل کلان اجتماعی همچنان در تعارض با یکدیگر قرار دارند. در این حالت تنها ساکنین خانه با یاری گرفتن از مبلمان‌های متفاوت به فکر ایجاد تغییرات ضعیف برای حل مشکلات هستند.

۳. حالت سوم و بدون تغییر، گویای سناریو خانه، خانه است و خانه سبز هست که با ادامه مسیر خطی روندهای حاکم، به آن‌ها دست خواهیم یافت. در این حالت، روند کنونی به آرامی به مسیر خود ادامه داده و با آگاه‌سازی جامعه، به سوی داشتن خانه‌ای ساده که با تغییراتی نه چندان شگرف به «خانه» تبدیل شده است، پیش می‌رود.

۴. آخرین حالت که خارج از چارچوب است، نشانگر سناریو چهارم یعنی خانه خیال و خانه آزاد است. این حالت به دلیل

[DOI: 10.61186/ciauj.8.2.37]

ظاهر شدن پدیده‌ای شگرف و حیرت‌انگیز مادی و فیزیکی، خارج از چارچوب تلقی می‌شود. این امر حیرت‌آور، قابلیت حرکت اجزاء خانه و قسمت‌های مختلف آن است، به گونه‌ای که هر اتاق می‌تواند با حرکت در طول و عرض، موقعیت خود را تغییر داده و در مکانی دیگر قرار گیرد و همین‌طور تمام قسمت‌های خانه با انجام این کار قادر به ایجاد فضاهای باز، نیمه‌باز و بسته مختلف خواهند بود. این امکان در حال حاضر پدیده‌ای حیرت‌انگیز به نظر رسیده و با توجه به قوانین ساخت‌وساز و محدودیت‌های موجود، دور از دسترس خواهد بود؛ اما چه‌بسا در آینده‌ای که نه چندان دور، با ادامه روند پیشرفت فناوری‌های جدید، انجام چنین امری بسیار سهل‌وآسان گردیده و این سناریو به بهترین سناریو ممکن تغییر حالت بدهد.

با این روش سناریونویسی و در نظر گرفتن چهار حالت مختلف، مطمئن می‌شویم که به عمد یا غیرعمد از قسمتی از آینده‌های ممکن، چشم‌پوشی نکرده‌ایم و همه حالات از بهترین تا بدترین حالت را نظر گرفته و سناریو مربوط به آن را نگاشته‌ایم.

در نهایت باید عنوان کرد که با گذشت زمان تغییر خانه (کالبد و روح آن) امری ضروری است و بحران‌هایی همچون بیماری‌های همه‌گیر بیش از پیش به این امر دامن زده و ما را متوجه اهمیت آن می‌سازند. حال چه بهتر که از چنین فرصت‌هایی استفاده صحیح کرده و با تعقل و تفکر و برنامه‌ریزی بر اساس تحلیل و آینده‌پژوهی، خود را برای آینده‌های بدیل ترسیم‌شده آماده سازیم. این آمادگی نه تنها برای ارگان‌های مربوطه ضروری است، بلکه افراد جامعه نیز با آگاهی و کسب اطلاعات و دانش بیشتر، باید خود را برای تغییر و تحول مکان زندگی خود یعنی خانه و مسکن خود، آماده سازند.

مشارکت نویسندگان

نویسنده مسئول: ۱۰۰%؛ مفهوم‌سازی؛ مدیریت داده ها؛ تحلیل رسمی؛ تحقیق؛ روش شناسی؛ مدیریت پروژه؛ منابع؛ نرم افزار، نظارت؛ اعتبار سنجی؛ تجسم؛ نقش ها/نوشتن – پیش نویس اصلی. و نوشتن – بررسی و ویرایش.

تضاد منافع،حمایت مالی

بدینوسیله از تمامی دست اندرکاران نشریه فرهنگ معماری و شهرسازی اسلامی که نهایت همکاری را در روند بررسی این مقاله به عمل آوردند کمال تشکر را داریم.

دسترسی به داده ها و مواد

جامعه آماری شامل نخبگان و متخصصین امور شهری و معماری هستند. در این پژوهش از مصاحبه نیمه‌ساختاریافته برای دستیابی به داده‌های اولیه، استفاده میشود. سوالات نمونه طراحی شده و سپس مصاحبه‌کننده بحث را پیرامون این سوالات به صورت منعطف هدایت خواهد کرد. نحوه انتخاب افراد بر اساس درجه تخصص در امور معماری و شهری و شناخت از سیر روند قدیم تا به حال خانه خواهد بود. شیوه نمونه‌گیری در پژوهش، نمونه‌گیری نظری است، بدین ترتیب که برای گردآوری اطلاعات، محققین با افرادی تماس برقرار خواهند کرد، که در زمینه موضوع بحث یا جنبه های آن دارای اطلاعاتی باشند. تحلیل لایه‌ای علت‌ها یا CLA با مصاحبه نیمه‌ساختار یافته تا مرحله اشباع نظری و شناسایی مضامین اصلی سطوح تحلیل به کار گرفته خواهد شد. یعنی جریان مصاحبه با متخصصین تا زمان تکراری شدن پاسخ‌ها و نبود داده‌های تازه اجرا خواهد شد و فرآیند نمونه‌گیری تا زمان اشباع مفهومی ادامه خواهد یافت. ملاک حجم نمونه را، کفایت تئوریک و اشباع نظری موضوع، تعیین خواهد کرد. مقبولیت داده‌ها با انواعی از روش‌ها بررسی خواهد شد؛ بررسی مداوم، تحلیل هم‌زمان داده‌ها و بازخورد به پژوهش، تخصیص زمان کافی، انتخاب مطلعین اصلی و بازنگری ناظری، بدین منظور انجام خواهد شد. در ارتباط با اعتبار و اعتماد داده‌ها، داده‌های این مطالعه با شرکت‌کنندگان، همکاران و متخصصین حوزه مورد بررسی قرار خواهندگرفت.

منابع

References

Bahari, M. (2012). A collection of educational booklets for future studies; The third book: the scenario method. Future research center of defense science and technology; Tehran. [In persian]

[DOI: 10.61186/ciauj.8.2.37]

Emamgholi, A. (2014). The Impact of Architecture on Health, an idea for "Therapeutic Architecture". Journal of Behavioral Sciences, vol 6(20), 23-37. [In persian]

Fateh-Rad, M., Jalilvand, M.R., & Nasrollahi Vasati, L. (2014). An introduction to the basics of epistemology and future research methodology. Journal of Futures Study; 8: 27-52. [In persian]

Fazeli, N. (2008). Modernity and housing (an ethnographic approach to the concept of home, rural lifestyle and its modern developments). Journal of Iran Cultural Research; 1 (1): 25-63. [In persian]

Ghaffari, A., & Banaei, M. (2011). What is Healthy House?. Journal of Housing and Rural Environment; 30 (133): 15-28. [In persian]

Heinonen, Sirkka; Matti, Minkkenen; Joni, Kaejalainen; Soheil, Inayatullah (2016). Testing transformative energy scenarios through casual layered analysis gaming; Technological Forcasting & Social Change, In PRESS.

Inayatullah, S. (2009). Casual Layered Analysis: Theory, historical context, and case studies. Translated by Monzavi M. Defense Industries Educational and Research Institute, Tehran. [In persian]

Inayatullah, S., & Milokevic, I. (2015). CLA 2.0: transformative research in theory and practice. Tamkang University Press. Translated by Yusefian M, Esfahani A, Eyvazi F, Farahani M, Mobseri M. Shakib Tehran Publications, 2016. [In persian]

Khazaie, S., Jalilvand, M.R., & Nasrollahi Vasati, L. (2013). Theoretical review of the method of Causal Layered Analysis in the field of future research. Journal of Future Study; 2 (6): 71-102. [In persian]

Khazaie, S., Nosrati, A., & Taklavi, F. (2015). Analyzing the phenomenon of avatarism with the method of Causal Layered Analysis. Journal of Public Administration Perspective; 6 (1): 26-41. [In persian]

Krieger, J., & Higgins, D. (2002), Housing and Health: Time Again for Public Health Action, American Journal of Public Health, (5)758-768.

Mahmoodzade, A., Shakerian, SH., & Shahgoli-Ghahfarrokhi, Z. (2013). Techniques of future analysis with a strategic approach. Pars zia & Elm-afarin Publication; Isfahan. [In persian]

Mogimi, A. (2015). Future epistemology of theoretical approaches to urban planning, architecture and building industry. Urban Management Journal; 14 (38): 75-104. [In persian]

Rahnama, M.R., & Maroofi, A. (2013). Scenario planning to improve the central part of Bukan using CommunityVIZ Scenario360 software. 5th Urban Planning and management Conference. Mashhad. [In persian]

(https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/events-as-they-happen) (2021/05/01)

who.int(2021/05/01)

بهاری، مجتبی. (۱۳۹۱). مجموعه کتابچه‌های آموزشی آینده‌پژوهی: کتاب سوم: روش سناریو، مرکز آینده‌پژوهی علوم و فناوری دفاعی، تهران

امامقلی، عقیل (۱۳۹۳)، تاثیر معماری بر سلامت، ایده ای برای «معماری درمانی»، فصلنامه علوم رفتاری، دوره ششم، شماره ۲۰، ۲۳-۳۷.

فاتح‌راد، مهدی؛ جلیلوند، محمدرضا؛ نصرالهی وسطی، لیلا. (۱۳۹۲). درآمدی بر مبانی معرفت‌شناسی و روش‌شناسی آینده‌پژوهی، فصلنامه مطالعات آینده‌پژوهی، سال دوم، شماره هشتم، ۲۷-۵۲.

فاضلی، نعمت‌الله. (۱۳۸۶). مدرنیته و مسکن (رویکردی مردم‌نگارانه به مفهوم خانه، سبک زندگی روستایی و تحولات امروزی)، فصلنامه تحقیقات فرهنگی، سال اول، شماره ۱، پاییز، ۲۵-۶۳.

غفاری، علی؛ بنایی ابرندآبادی، مریم. (۱۳۹۰). خانه سالم چیست؟، مسکن و محیط روستا، شماره ۱۳۳، ۱۵-۲۸.

عنایت‌الله، سهیل. (۱۳۸۸). تحلیل لایه‌لایه‌ای علت‌ها: نظریه و موردکاوی‌های یک روش‌شناسی یکپارچه و متحول‌ساز آینده‌پژوهی (مجموعه مقالات)، ترجمه مسعود منزوی، مرکز آینده‌پژوهی علوم و فناوری دفاعی موسسه آموزشی و تحقیقاتی صنایع دفاعی، تهران

عنایت‌الله، سهیل؛ میلویه‌یچ، ایوانا. (۱۳۹۵). آینده‌پژوهی با روش تحلیل لایه‌ای علت‌ها (جلد ۱ و ۲)، ترجمه محمد فراهانی، مریم یوسفیان، علیرضا نصراصفهانی، فاطمه عیوضی و مهدی مبصری، انتشارات شکیب، تهران

[DOI: 10.61186/ciauj.8.2.37]

خـزائی، سـعید؛ جلیلونـد، محمدرضـا؛ نصرالهی‌وسـطی، لیلا. (۱۳۹۲). بـررسی نظـری روش تحلیـل لایـه‌ای علت‌هـا در حـوزه آینده‌پـژوهی، فصلنامـه مطالعـات آینده‌پـژوهی، شـماره ۶، ۷۱-۱۰۲.

خـزائی، سـعید؛ نصـرتی، علیرضـا؛ تکلـوی، فاطمـه. (۱۳۹۴). واکاوی پدیـده آواتاریسـم بـا روش تحلیـل لایـه‌ای علت‌هـا، نشـریه علـمی پژوهـشی چشـم‌انداز مدیریـت دولـتی، شـماره ۲۱، ۲۶-۴۱.

محمـودزاده، امیـر؛ شـاکریان، شـهرام؛ قهفـرخی، شـاهقلی. (۱۳۹۲). روش‌هـای تحلیـل آینـده بـا رویکـردی راهبـری، پـارس ضیـاء و علم‌آفریـن، اصفهـان

مقیـمی، ابوالفضـل. (۱۳۹۴). معرفت‌شـناسی آینده‌پـژوهی در رویکردهـای نظـری بـه برنامه‌ریـزی شـهری، معمـاری و صنعـت ساختمان، فصلنامـه هنـر و معمـاری، شـماره ۳۸، ۷۵-۱۰۴.

رهنمـا، محمدرحیـم؛ معـروفی، ایـوب. (۱۳۹۲). برنامه‌ریـزی سـناریو جهـت بهبودبخـش مرکـزی شـهر بـوکان بـا اسـتفاده از نرم‌افـزار Community VIZ Scenario360. پنجمیـن کنفرانـس برنامه‌ریـزی و مدیریـت شـهری. مشـهد

[DOI: 10.61186/ciauj.8.2.37]

This page is intentionally rendered without text

این صفحه آگاهانه بدون متن ارائه شده است

[DOI: 10.61186/ciauj.8.2.37]